

**Brussel, 16 maart 2026
(OR. fr)**

7312/26

**JUR 205
COUR 1
INST 95
COUR**

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Ontwerpwijzigingen in het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

De delegaties vinden in de bijlage een brief van 12 maart 2026 van de heer Koen Lenaerts, president van het Hof van Justitie van de Europese Unie, aan mevrouw Marilena Raouna, voorzitter van de Raad van de Europese Unie, met ontwerpwijzigingen in het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie.

**HOF VAN JUSTITIE
VAN DE
EUROPESE UNIE**

De President

Luxemburg, 12 maart 2026

*Mevrouw Marilena Raouna
Staatssecretaris van Europese Zaken
Voorzitter van de Raad van de
Europese Unie
Wetstraat 175
B-1048 Brussel*

Mevrouw de voorzitter,

Onder verwijzing naar artikel 253, zesde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en artikel 106 bis van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, leg ik eerbiedig bijgaand ontwerp van wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie ter goedkeuring aan de Raad voor.

Dit ontwerp heeft tot doel om de draagwijdte van de in artikel 38, lid 4, van het Reglement voor de procesvoering bedoelde afwijking te verduidelijken teneinde elke twijfel weg te nemen wat betreft de mogelijkheid voor lidstaten om hun eigen officiële taal te gebruiken in procedures bij het Hof, en om bepaalde formaliteiten te verlichten of af te schaffen die in andere bepalingen van dat Reglement zijn opgenomen en die niet noodzakelijk lijken maar van invloed zijn op de duur van de procedures bij het Hof.

Voorts wordt in dit ontwerp rekening gehouden met de ervaring die is opgedaan bij de driejaarlijkse vernieuwingen van de samenstelling van het Hof, die gekenmerkt worden door het gelijktijdige vertrek van meerdere rechters en de noodzaak om tijdig een groot aantal beslissingen vóór hun vertrek te nemen, en beoogt het ontwerp een vlotter beheer van de zaken te waarborgen door met name te voorzien in de mogelijkheid voor de president van de rechtsprekende formatie om met zijn handtekening de daadwerkelijke deelname van een rechter aan de beraadslaging te bevestigen wanneer de uitspraak plaatsvindt na het vertrek van die rechter bij het Hof.

De tekst van dit ontwerp is in alle officiële talen bijgevoegd en voorzien van een toelichting, waarnaar ik verwijs.

Hoogachtend,

Koen Lenaerts

ONTWERPWIJZIGINGEN VAN HET REGLEMENT VOOR DE PROCESVOERING VAN HET HOF VAN JUSTITIE

Toelichting

Het onderhavige ontwerp tot wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie is gebaseerd op artikel 253, zesde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en heeft een drieledig doel.

Het beoogt allereerst om de reikwijdte te verduidelijken van de in artikel 38, lid 4, van het Reglement voor de procesvoering bedoelde afwijking inzake de mogelijkheid voor de lidstaten om in bepaalde procedures hun eigen officiële taal te bezigen. Voorgesteld wordt om dit artikel aldus te wijzigen dat een dergelijke mogelijkheid niet alleen geldt in de drie gevallen die thans worden beoogd, maar ook voor alle zaken waaraan de lidstaten deelnemen en voor elk verzoek dat zij indienen, alsook voor elk beroep dat of elke hogere voorziening die zij instellen, ongeacht de rechtsgrondslag ervan. Deze wijziging geldt mutatis mutandis ook voor artikel 38, lid 5, betreffende de mogelijkheid voor de staten – niet zijnde lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, en voor de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA om een van de officiële talen als bedoeld in artikel 36 van het Reglement voor de procesvoering te bezigen in het huidige kader van hun deelname aan procedures voor het Hof.

Het onderhavige ontwerp heeft vervolgens tot doel om bepaalde formaliteiten waarin het Reglement voor de procesvoering voorziet te verlichten, te vereenvoudigen of af te schaffen, hetzij omdat zij overbodig zijn, hetzij wegens de tijd die deze formaliteiten vergen en de gevolgen ervan voor de duur van de procedure. In dit verband wordt met name gedacht aan de verplichting om een proces-verbaal op te stellen van de terechtzittingen waarin de conclusies worden gelezen of de arresten worden gewezen, terwijl dergelijke terechtzittingen voortaan rechtstreeks worden uitgezonden en toegankelijk blijven op de website van het Hof, of aan de noodzaak om een beschikking te geven in gevallen zoals de opening van de mondelinge behandeling of het verlenen van een vertrouwelijke behandeling in hogere voorziening, wanneer dezelfde gegevens in eerste aanleg reeds vertrouwelijk zijn behandeld ten aanzien van een of meer partijen.

Om deze redenen wordt derhalve voorgesteld om de artikelen 83, 84 en 190 van het Reglement voor de procesvoering aldus te wijzigen dat de verplichting om een proces-verbaal op te stellen wordt beperkt tot pleitzittingen en dat alleen een beschikking wordt vastgesteld in gevallen waarin dit volledig gerechtvaardigd is, zoals het geval waarin de mondelinge behandeling wordt heropend of het geval waarin een partij het Hof verzoekt om vertrouwelijke behandeling van nieuwe gegevens of ten aanzien van andere partijen in de procedure.

Ten slotte beoogt het project om lering te trekken uit de ervaring die met name is opgedaan bij de driejaarlijkse vernieuwing van de samenstelling van het Hof. Gelet op de bepaling van

het Reglement voor de procesvoering die voorziet in de ondertekening van de minuut van een arrest door alle rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen, vereist het gelijktijdige vertrek van meerdere leden immers dat de rechterlijke instantie de beraadslagingen in een groot aantal zaken beëindigt op een eerdere datum die ver genoeg verwijderd is van die van de daadwerkelijke vernieuwing van de samenstelling van het Hof, zodat de arresten in de betrokken zaken kunnen worden vertaald en vervolgens kunnen worden ondertekend en gewezen vóór het daadwerkelijke vertrek van de rechters van wie de ambtstermijn eindigt. Het vereiste van artikel 88, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering heeft dus tot gevolg dat de beraadslagingen van de rechterlijke instantie gedurende meerdere maanden worden toegespitst op de zaken waaraan de rechters deelnemen van wie de ambtstermijn eindigt – ten nadele van andere zaken die in staat van wijzen zijn – en vervolgens, in de weken die aan de vernieuwing voorafgaan, dat de rechters die in functie blijven extra worden belast, aangezien de rechters van wie de ambtstermijn eindigt materieel gezien niet langer de tijd zullen hebben om de originele versie te ondertekenen van de arresten in de zaken waaraan zij hebben deelgenomen.

Om die reden wordt met het oog op een goede rechtsbedeling voorgesteld om bovengenoemde bepaling – en naar analogie artikel 200 inzake adviezen – te wijzigen, zodat de rechters van wie de ambtstermijn eindigt, tot het einde van die termijn aan de beraadslagingen kunnen deelnemen, en om in dat geval te bepalen dat de president van de formatie bevestigt dat deze rechters daadwerkelijk aan de beraadslaging van de rechtsprekende formatie hebben deelgenomen.

In dezelfde lijn – en om te zorgen voor een evenwichtigere verdeling van de werklast over alle rechters en een vlottere afhandeling van de hogere voorzieningen die binnen de werkingssfeer van artikel 58 bis van het Statuut vallen – wordt voorgesteld om artikel 170 ter, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering te wijzigen teneinde de datum te veranderen die in aanmerking wordt genomen voor de samenstelling van de Kamer voor toelating van hogere voorzieningen. Naast de vicepresident en de rechter-rapporteur is het derde lid van de formatie immers de president van de kamer van drie rechters waaraan de rechter-rapporteur is toegevoegd op het tijdstip van zijn aanwijzing als zodanig, en niet op het eerdere tijdstip van indiening van het verzoek om toelating.

Hierna worden de redenen voor deze wijziging – evenals voor de andere voorgestelde wijzigingen – nader toegelicht. Om de leesbaarheid te bevorderen, worden de concrete wijzigingen in de bewoordingen van de bestaande bepalingen in het grijs weergegeven.

WIJZIGINGEN VAN HET REGLEMENT VOOR DE PROCESVOERING VAN HET HOF VAN JUSTITIE

HET HOF VAN JUSTITIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van het Europese Unie, en met name artikel 253, zesde alinea,

Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, en met name artikel 106 bis, lid 1,

Gezien het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie, en met name artikel 63,

Overwegende dat de reikwijdte van de in artikel 38, lid 4, van het Reglement voor de procesvoering bedoelde afwijking moet worden verduidelijkt naar aanleiding van vragen die zijn gerezen over de situaties waarin de lidstaten hun eigen officiële taal kunnen bezigen in procedures voor het Hof en er moet worden gespecificeerd dat de mogelijkheid voor de lidstaten om hun eigen officiële taal te bezigen geldt voor alle zaken waaraan zij deelnemen en voor alle bij het Hof ingediende verzoeken of beroepen, met inbegrip van hogere voorzieningen krachtens artikel 56 of 57 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie;

Overwegende dat het bovendien wenselijk is om bepaalde formaliteiten van het Reglement voor de procesvoering te verlichten of af te schaffen, hetzij omdat zij door de recente technologische ontwikkelingen overbodig zijn geworden, hetzij vanwege de werklast die zij met zich meebrengen en de gevolgen ervan voor de duur van de procedure;

Overwegende dat in dit verband de verplichting om een proces-verbaal op te stellen moet worden beperkt tot pleitzittingen en er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de formaliteiten die in geval van heropening van de mondelinge behandeling moeten worden vervuld en de minder strenge formaliteiten die van toepassing zijn bij opening van die behandeling;

Overwegende dat het bovendien wenselijk is om lering te trekken uit de rechtspraak van het Hof op het gebied van vertrouwelijkheid en om het Hof vrij te stellen van de verplichting om een beschikking te geven wanneer een partij in hogere voorziening ten aanzien van een andere partij verzoekt om dezelfde vertrouwelijke behandeling als die welke het Gerecht in eerste aanleg heeft toegekend;

Overwegende dat ook rekening moet worden gehouden met de ervaring die het Hof heeft opgedaan bij het overlijden van een rechter of het gelijktijdig vertrek van meerdere rechters, en dat de president van de rechtsprekende formatie de mogelijkheid moet krijgen te verklaren dat een rechter die niet meer in staat is om de minuut van het arrest of het advies te ondertekenen, aan de beraadslaging van die formatie heeft deelgenomen;

Overwegende dat het ten slotte wenselijk is om het beheer van de zaken die onder het mechanisme van voorafgaande toelating van hogere voorzieningen vallen te vergemakkelijken en om voor een evenwichtiger verdeling van de werklast over alle rechters

te zorgen door de datum te wijzigen die in aanmerking wordt genomen voor de samenstelling van de kamer voor toelating van hogere voorzieningen, aangezien deze samenstelling wordt vastgesteld op basis van de datum van aanwijzing van een rechter als rechter-rapporteur en niet op basis van de datum van indiening van het verzoek om voorafgaande toelating van de hogere voorziening,

Met de goedkeuring van de Raad, gegeven op ,

STELT DE VOLGENDE WIJZIGINGEN VAN ZIJN REGLEMENT VOOR DE PROCESVOERING VAST:

Artikel 1

Het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van 25 september 2012¹ wordt gewijzigd als volgt:

1) Artikel 38, lid 4, wordt vervangen door de volgende tekst:

„In afwijking van het hiervoor bepaalde kunnen de lidstaten hun eigen officiële taal bezigen wanneer zij aan een prejudiciële procedure deelnemen, in een voor het Hof aanhangig geding of **aanhangige procedure** interveniëren of **bij het Hof een verzoek indienen of een beroep of een hogere voorziening instellen**. Deze bepaling is zowel op de schrifturen als op de mondelinge verklaringen van toepassing. De griffier draagt in beide gevallen zorg voor de vertaling in de procestaal.”

Hoewel de lidstaten altijd het recht hebben gehad om hun eigen officiële taal te bezigen voor de rechterlijke instanties waaruit het Hof van Justitie van de Europese Unie bestaat, weerspiegelt artikel 38, lid 4, van het huidige Reglement voor de procesvoering dit slechts gedeeltelijk aangezien daarin slechts drie gevallen worden genoemd, die respectievelijk betrekking hebben op de deelname van de lidstaten aan prejudiciële procedures, het interveniëren van de lidstaten in voor het Hof aanhangige gedingen, en de in artikel 259 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bedoelde beroepen wegens niet-nakoming.

De in de artikelen 56 en 57 van het Statuut bedoelde hogere voorzieningen worden in deze bepaling niet genoemd, net zomin als de verzoeken en beroepen bedoeld in de vierde titel, negende hoofdstuk, van het Reglement voor de procesvoering, betreffende de rechtstreekse beroepen, of de deelname van de lidstaten aan de heroverwegings- of adviesprocedures bedoeld in respectievelijk de zesde en de zevende titel van het Reglement voor de procesvoering. Het lijkt echter geen twijfel dat de lidstaten het recht hebben om in dergelijke procedures hun eigen taal te bezigen.

¹ PB L 265 van 29 september 2012, blz. 1, zoals gewijzigd op 18 juni 2013 (PB L 173 van 26 juni 2013, blz. 65), 19 juli 2016 (PB L 217 van 12 augustus 2016, blz. 69), 9 april 2019 (PB L 111 van 25 april 2019, blz. 73), 26 november 2019 (PB L 316 van 6 december 2019, blz. 103) en 2 juli 2024 (PB L van 12 augustus 2024).

Dit volgt zowel uit de bewoordingen van artikel 37, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering, dat uitdrukkelijk verwijst naar de afwijkende regeling van artikel 38, leden 4 en 5, alvorens te bepalen welke procestaal van toepassing is op hogere voorzieningen, op heroverwegingen en op verzoeken en beroepen als bedoeld in de vierde titel, negende hoofdstuk, beroepen, als uit artikel 56, tweede en derde alinea, van het Statuut. In dit laatste artikel wordt bepaald dat, met uitzondering van geschillen tussen de Europese Unie en haar personeelsleden, voor de lidstaten hogere voorziening openstaat tegen een eindbeslissing, zelfs indien zij niet in het geding voor het Gerecht zijn tussengekomen, en dat de positie van die lidstaten in dit geval niet verschilt van de positie van lidstaten die in eerste aanleg zijn tussengekomen. Dit betekent dus dat, net als lidstaten die in eerste aanleg tussenkomen en die overeenkomstig artikel 46, lid 4, van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht hun eigen officiële taal kunnen bezigen, ook lidstaten die geen partij waren in de procedure voor deze rechterlijke instantie en die hogere voorziening bij het Hof instellen, hun eigen officiële taal kunnen bezigen.

Om elke onzekerheid over deze kwestie weg te nemen, wordt voorgesteld om artikel 38, lid 4, van het Reglement voor de procesvoering te wijzigen teneinde deze leemte op te vullen en uitdrukkelijk te bepalen dat de lidstaten niet alleen in de drie bovengenoemde gevallen hun eigen officiële taal kunnen bezigen, maar ook wanneer zij deelnemen aan een procedure voor het Hof – zoals de adviesprocedure of de heroverwegingsprocedure – of wanneer zij bij het Hof een verzoek indienen of een beroep of een hogere voorziening instellen.

2) Artikel 38, lid 5, wordt vervangen door de volgende tekst:

„Aan de staten – niet zijnde lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst, alsmede aan de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA, wordt toestemming verleend om in plaats van de procestaal een andere in artikel 36 vermelde taal te bezigen wanneer zij aan een prejudiciële procedure deelnemen of **wanneer zij in een voor het Hof aanhangig geding of aanhangige procedure** interveniëren **of bij het Hof een verzoek indienen of een hogere voorziening instellen**. Deze bepaling is zowel op de schriftelijke stukken als op de mondelinge verklaringen van toepassing. De griffier draagt in beide gevallen zorg voor de vertaling in de procestaal.”

De in het vorige punt bedoelde wijziging is mutatis mutandis van toepassing op de staten – niet zijnde lidstaten – die partij zijn bij de EER-Overeenkomst en op de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA. Aangezien deze staten en deze Autoriteit in andere gevallen dan de twee die momenteel in artikel 38, lid 5, worden genoemd bij de procedures voor het Hof kunnen worden betrokken, moet de tekst van dit artikel worden aangevuld met de bepaling dat deze staten en deze Autoriteit een van de in artikel 36 genoemde talen, anders dan de procestaal, kunnen gebruiken, niet alleen wanneer zij aan een prejudiciële procedure deelnemen of wanneer zij interveniëren in een voor het Hof aanhangig geding, maar ook wanneer zij deelnemen aan een procedure zoals de heroverwegingsprocedure als bedoeld in artikel 195 van het Reglement voor de procesvoering, of wanneer zij bij het Hof een verzoek

als bedoeld in het negende hoofdstuk van de vierde titel van dat Reglement indienen of een hogere voorziening instellen.

3) Artikel 83 wordt vervangen door de volgende tekst:

„Artikel 83 Opening of heropening van de mondelinge behandeling

Het Hof kan in elke stand van het geding, de advocaat-generaal gehoord, beslissen de mondelinge behandeling te openen of de heropening van die behandeling te gelasten, onder meer wanneer het zich onvoldoende voorgelicht acht of wanneer een partij na afsluiting van deze behandeling een nieuw feit aanbrengt dat van beslissende invloed kan zijn voor de beslissing van het Hof, of wanneer een zaak moet worden beslecht op grond van een argument waarover de partijen of de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden hun standpunten niet voldoende hebben kunnen uitwisselen.”

Artikel 83 van het Reglement voor de procesvoering voorziet in de mogelijkheid voor het Hof om de opening of de heropening van de mondelinge behandeling te gelasten, en geeft in dit verband drie voorbeelden van concrete situaties die kunnen leiden tot de opening of heropening van de mondelinge behandeling. Met deze wijziging wordt beoogd om de werkwijze van het Hof bij opening van de mondelinge behandeling te vereenvoudigen, zonder dat er afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van opening of heropening van de mondelinge behandeling, noch aan de omstandigheden die daartoe kunnen leiden.

Het kan niet worden ontkend dat de vaststelling van een beschikking weliswaar zeker nuttig is in het geval van heropening van de mondelinge behandeling, wanneer reeds een pleitzitting heeft plaatsgevonden en/of een conclusie is genomen, maar het gebruik van een beschikking lijkt buitensporig wanneer de mondelinge behandeling nog niet is geopend en er geen terechtzitting heeft plaatsgevonden of conclusie is genomen. In een dergelijk geval kan de beslissing om tot de mondelinge behandeling over te gaan namelijk worden genomen bij eenvoudige beslissing, die aan de partijen wordt meegedeeld per brief van de griffie, in voorkomend geval vergezeld van schriftelijk of mondeling te beantwoorden vragen.

Het lijkt daarentegen niet nodig om de huidige praktijk met betrekking tot de heropening van de mondelinge behandeling te wijzigen. Wanneer het Hof van oordeel is dat deze behandeling moet worden heropend, is het van belang dat het de redenen daarvoor aangeeft, zodat de partijen of de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden zich ten volle bewust zijn van de reikwijdte van die heropening en zich optimaal kunnen voorbereiden op de nieuwe pleitzitting. De vaststelling van een beschikking lijkt in een dergelijk geval de meest geschikte manier om de heropening van de mondelinge behandeling te motiveren en de in dit verband nader te onderzoeken vragen uiteen te zetten.

4) Artikel 84 wordt vervangen door de volgende tekst:

„Artikel 84 Proces-verbaal van de pleitzittingen

1. De griffier maakt van elke pleitzitting een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt door de president en door de griffier ondertekend. Het vormt een authentieke akte.
2. De partijen en de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden kunnen ter griffie kennis nemen van elk proces-verbaal en daarvan afschrift verkrijgen.”

Tot voor kort was het opstellen van een proces-verbaal van elke zitting door de griffie een belangrijke formaliteit die het mogelijk maakte de terechtzitting zelf en het voorwerp en het verloop ervan te authenticeren, maar tegenwoordig heeft deze formaliteit veel van haar nut verloren, aangezien de zittingen voor het lezen van de conclusie en de zittingen waarop uitspraak wordt gedaan rechtstreeks worden uitgezonden op de website van het Hof, waar ze beschikbaar blijven. Na de lezing van de conclusie en de uitspraak worden de conclusie en het arrest bovendien in het procesdossier opgenomen en betekend aan de partijen of de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden.

In deze omstandigheden wordt voorgesteld om de verplichting om een proces-verbaal van de zitting op te stellen te beperken tot pleitzittingen en de tekst van artikel 84, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering in die zin te wijzigen. Deze wijziging geldt echter niet voor alle taalversies. Bij sommige talen is er in de huidige versie van artikel 84, lid 1, reeds slechts sprake van pleitzittingen.

5) Artikel 88 wordt vervangen door de volgende tekst:

„Artikel 88

Uitspraak en betekening van het arrest

1. Het arrest wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken.
2. De minuut van het arrest wordt ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen en de griffier. Wanneer de minuut niet meer kan worden ondertekend door een rechter die aan de beraadslaging heeft deelgenomen, hetzij wegens zijn gezondheidstoestand of zijn overlijden, hetzij wegens zijn ontslag of het einde van zijn ambtstermijn, verklaart de president dat die rechter aan de beraadslaging heeft deelgenomen.
3. De ondertekende minuut van het arrest wordt van het zegel van het Hof voorzien en ter griffie gedeponneerd. Een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift wordt aan elk van de partijen betekend en, in voorkomend geval, aan de verwijzende rechter, aan de in artikel 23 van het Statuut bedoelde belanghebbenden en aan het Gerecht.”

Zoals in de toelichting bij dit ontwerp is aangegeven, kan de driejaarlijkse vernieuwing van de samenstelling van het Hof het goede functioneren van de rechterlijke instantie verstoren, aangezien het Hof daardoor in relatief korte tijd een groot aantal zaken moet afhandelen om te voldoen aan zowel artikel 17 van het Statuut, volgens hetwelk de beslissingen van de

rechterlijke instantie alleen geldig zijn indien zij door een minimumaantal rechters worden genomen – afhankelijk van de omvang van de betrokken rechtsprekende instantie –, als artikel 88, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof, waarin wordt bepaald dat de minuut van het arrest moet worden ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen en de griffier.

De quorumregel van artikel 17 van het Statuut levert weliswaar geen problemen op, maar dat geldt niet voor het vereiste van artikel 88, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof. Aangezien de originele minuut van het arrest pas kan worden ondertekend wanneer deze in de procestaal beschikbaar is, moet de beraadslaging van de rechters noodzakelijkerwijs ruim vóór de datum van de gedeeltelijke vernieuwing van de samenstelling van het Hof worden georganiseerd, zodat die minuut kan worden ondertekend vóór het daadwerkelijke vertrek van de rechters van wie de ambtstermijn eindigt. Hoe groter het aantal van deze rechters, hoe meer zaken het Hof in relatief korte tijd moet behandelen en hoe groter de druk op deze rechters en op de diensten, met name de vertaaldienst, is, met alle risico's die gepaard gaan met werk dat onder tijdsdruk wordt uitgevoerd.

Naast de bovengenoemde nadelen moet worden opgemerkt dat het vereiste van artikel 88, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering ook gevolgen heeft voor de behandeling van andere zaken, aangezien de noodzaak om absolute voorrang te geven aan zaken waarbij rechters betrokken zijn van wie de ambtstermijn eindigt automatisch tot gevolg heeft dat de behandeling van andere bij het Hof aanhangige zaken wordt uitgesteld, ook al zijn sommige daarvan al in staat van wijzen.

Ten slotte moet worden benadrukt dat de hierboven geschetste moeilijkheden nog worden vergroot wanneer de beslissingen over de verlenging van de ambtstermijn van de rechters op zich laten wachten. Zolang er onzekerheid bestaat over de verlenging van de ambtstermijn van deze rechters geeft het Hof namelijk voorrang aan de behandeling van hun zaken, met name wanneer zij het ambt van rechter-rapporteur uitoefenen, om te voorkomen dat deze zaken opnieuw moeten worden behandeld indien de ambtstermijn niet wordt verlengd. Deze aanpak wordt ingegeven door een streven naar een goede rechtsbedeling en strekt ertoe de rechten van de partijen in de procedure te waarborgen, maar heeft tot gevolg dat de druk en het aantal zaken dat met voorrang moet worden behandeld verder toenemen en bijgevolg ook het aantal zaken dat naar een latere datum moet worden uitgesteld.

Om al deze redenen, en om de werklast van de leden gedurende hun volledige ambtstermijn gelijkmatiger te verdelen en te zorgen voor een tijdige behandeling van alle bij het Hof aanhangig gemaakte zaken, wordt voorgesteld om de bewoordingen van artikel 88, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering enigszins te wijzigen en er twee afzonderlijke leden van te maken. Lid 2 betreft het specifieke geval van de ondertekening, terwijl de aspecten in verband met het zegelen, het bewaren van de minuut van het arrest bij de griffie en de betekening van een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van dat arrest aan alle relevante adressaten worden behandeld in het nieuwe lid 3.

Wat de ondertekening zelf betreft, blijft het vereiste van ondertekening door alle leden die aan de beraadslaging hebben deelgenomen in beginsel gehandhaafd, maar de tekst wordt gewijzigd om te bepalen dat, indien het voor een rechter die aan de beraadslaging heeft deelgenomen materieel niet meer mogelijk is om een arrest te ondertekenen, bijvoorbeeld omdat de beraadslaging in die zaak kort vóór de gedeeltelijke vernieuwing van de samenstelling van het Hof is afgerond en het arrest bij het vertrek van deze rechter nog wordt vertaald, de ondertekening door deze rechter wordt vervangen door een verklaring van de president van de rechtsprekende formatie dat die rechter daadwerkelijk aan de beraadslaging heeft deelgenomen.

Dezelfde regel is naar analogie van toepassing op zeldzamere situaties waarin een rechter die aan de beraadslaging heeft deelgenomen de minuut van het arrest niet meer kan ondertekenen, hetzij wegens zijn ontslag, hetzij wegens zijn gezondheidstoestand of zijn overlijden. Ook hier zou het in strijd zijn met de vereisten van een goede rechtsbedeling om de uitspraak van het arrest te annuleren en de procedure ab initio te hervatten op de enkele grond dat een lid van de rechtsprekende formatie de minuut van het betrokken arrest niet heeft kunnen ondertekenen. Daarom wordt voorgesteld dat ook hier de president verklaart dat de betrokken rechter daadwerkelijk aan de beraadslaging heeft deelgenomen.

Voor de volledigheid wordt ten slotte vermeld dat indien de president zelf niet meer in staat is om het arrest te ondertekenen omdat hij het Hof heeft verlaten, de rechter die hem vervangt, overeenkomstig de gewone regels van respectievelijk de artikelen 13 en 30 van het Reglement voor de procesvoering deze taak zal vervullen en de verklaring zal verzorgen.

6) Artikel 170 ter, lid 2, wordt vervangen door de volgende tekst:

„2. De beslissing op dit verzoek wordt op voorstel van de rechter-rapporteur, de advocaat-generaal gehoord, gegeven door een specifiek daartoe gevormde kamer die wordt voorgezeten door de vicepresident van het Hof en daarnaast bestaat uit de rechter-rapporteur en de president van de kamer van drie rechters waaraan de rechter-rapporteur is toegevoegd **op het moment van zijn aanwijzing als rechter-rapporteur.**”

De voorgestelde wijziging is bedoeld om een praktische kwestie aan te pakken die zich om de drie jaar voordoet bij de gedeeltelijke vernieuwing van de samenstelling van het Hof.

In zijn huidige versie bepaalt artikel 170 ter, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering immers dat de behandeling van hogere voorzieningen die binnen de werkingssfeer van artikel 58 bis van het Statuut vallen, wordt toevertrouwd aan de vicepresident van het Hof, de rechter die is aangewezen om het ambt van rechter-rapporteur uit te oefenen, en de president van de kamer van drie rechters waaraan de rechter-rapporteur is toegevoegd op de datum van indiening van het verzoek om toelating van de hogere voorziening. Het probleem dat zich in de praktijk voordoet houdt meer bepaald verband met het gebruik van deze datum als referentiepunt. Aangezien een gedeeltelijke vernieuwing wordt gekenmerkt door het vertrek van een of meer rechters uit het Hof en de rechters die hen vervangen per definitie niet aan een kamer kunnen worden toegevoegd voordat zij hun ambt opnemen, is het aantal rechters

dat als rechter-rapporteur kan worden aangewezen om hogere voorzieningen te behandelen die zijn ingesteld vóór de datum van de gedeeltelijke vernieuwing van de samenstelling van het Hof vrij beperkt, aangezien alleen rechters van wie de ambtstermijn nog niet verstrijkt en die noch het ambt van vicepresident, noch dat van president van een kamer van drie rechters uitoefenen, in die zaken als rechter-rapporteur kunnen worden aangewezen.

Het probleem van de samenstelling van de kamer voor toelating van hogere voorzieningen kan nog ernstiger worden wanneer de rechter die vóór de gedeeltelijke vernieuwing is aangewezen om het ambt van rechter-rapporteur uit te oefenen, na die vernieuwing wordt verkozen tot vicepresident van het Hof of tot president van een kamer van drie rechters. Een nieuwe toewijzing van de zaak aan een andere rechter-rapporteur is dan onvermijdelijk om aan de bewoordingen van artikel 170 ter te voldoen.

Om het beheer van deze zaken te vereenvoudigen en te zorgen voor een evenwichtiger verdeling van de werklast over alle rechters, en met name over de nieuw aangestelde rechters, wordt voorgesteld om de bovengenoemde tijdsvermelding te wijzigen en te bepalen dat de beslissing over het verzoek tot toelating van de hogere voorziening wordt genomen door een kamer die bestaat uit de vicepresident, de rechter-rapporteur en de president van de kamer van drie rechters waaraan de rechter-rapporteur is toegevoegd op het moment van zijn aanwijzing als zodanig, en niet op de eerdere datum van indiening van het verzoek om toelating van de hogere voorziening. Door deze wijziging kan sneller over dergelijke verzoeken worden beslist, zonder dat de zaak aan een andere rechter-rapporteur hoeft te worden toegewezen.

7) Aan artikel 190 wordt het volgende lid toegevoegd:

„4. Wanneer een partij in het kader van een procedure betreffende een hogere voorziening tegen een beslissing van het Gerecht verzoekt om vertrouwelijke behandeling, ten aanzien van een partij die voor het Gerecht heeft geïntervenieerd, van stukken die bij het Hof zijn ingediend en die reeds tijdens de procedure in eerste aanleg ten aanzien van die partij vertrouwelijk zijn behandeld, wordt dezelfde behandeling gehandhaafd in de procedure voor het Hof.”

Deze wijziging heeft tot doel om de behandeling van verzoeken om vertrouwelijke behandeling in het kader van hogere voorzieningen te vereenvoudigen. Wanneer het Hof in een hogere voorziening met dergelijke verzoeken wordt geconfronteerd, is het namelijk verplicht de partijen te verzoeken om hun opmerkingen over dit verzoek in te dienen en vervolgens bij beschikking daarover te beslissen, zelfs indien de andere partijen in de procedure geen bezwaar hebben gemaakt tegen dat verzoek. Uit vaste rechtspraak van het Hof blijkt bovendien dat wanneer het Gerecht bepaalde elementen van het dossier van een zaak vertrouwelijk behandelt ten aanzien van een interveniënt, het Hof altijd dezelfde vertrouwelijke behandeling ten aanzien van die partij toestaat wanneer er sprake is van een soortgelijk verzoek.

Daarom wordt voorgesteld om deze rechtspraak te codificeren en een specifieke bepaling hierover op te nemen in het Reglement voor de procesvoering, waardoor het Hof in dergelijke

gevallen geen beschikking hoeft te geven en de behandeling van de zaak dus kan worden versneld.

8) Artikel 200 wordt vervangen door de volgende tekst:

„Artikel 200

Uitspraak en betekening van het advies

1. Het advies wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken.

2. De minuut van het advies wordt ondertekend door de president, de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen en de griffier. Wanneer de minuut niet meer kan worden ondertekend door een rechter die aan de beraadslaging heeft deelgenomen, hetzij wegens zijn gezondheidstoestand of zijn overlijden, hetzij wegens zijn ontslag of het einde van zijn ambtstermijn, verklaart de president dat die rechter aan de beraadslaging heeft deelgenomen.

3. De ondertekende minuut van het advies wordt van het zegel van het Hof voorzien en ter griffie gedeponereerd. Een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift wordt aan alle lidstaten en aan de in artikel 196, lid 1, bedoelde instellingen betekend.”

Deze wijziging heeft een tweeledig doel.

Ten eerste wordt hiermee rekening gehouden met de wijziging van artikel 88, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering, teneinde rekening te houden met bijzondere situaties waarin het materieel niet meer mogelijk is om alle handtekeningen te verkrijgen van de rechters die aan de beraadslaging hebben deelgenomen.

Ten tweede beoogt zij om de bewoordingen van dit artikel in overeenstemming te brengen met die van artikel 88, door te verwijzen naar het aanbrengen van het zegel op het advies en de neerlegging ervan bij de griffie, en om het opschrift van het artikel aan te vullen zodat deze de inhoud van het artikel en de betekening van het advies aan de lidstaten en aan de in artikel 196 bedoelde instellingen weergeeft.

Artikel 2

Deze onderhavige wijzigingen van het Reglement voor de procesvoering, die authentiek zijn in de talen bedoeld in artikel 36 van dit Reglement, worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en treden in werking op de eerste dag van de maand na die van de bekendmaking ervan.

Gedaan te Luxemburg,...